

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12.06.1985, sp. zn. 13 Co 272/85, ECLI:CZ:MSPH:1985:13.CO.272.1985.1

Číslo: 31/1988

Právní věta: Za hodnoty, které je pracovník povinen vyúčtovat a za které může platně převzít hmotnou odpovědnost (§ 176 odst. 1 zák. práce), nelze považovat zásoby paliva, se kterými pracovník nakládá při výkonu své pracovní činnosti topiče.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 12.06.1985

Spisová značka: 13 Co 272/85

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody zaměstnancem, Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách

Předpisy: 65/1965 Sb. § 176 ods. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 31

Za hodnoty, které je pracovník povinen vyúčtovat a za které může platně převzít hmotnou odpovědnost (§ 176 odst. 1 zák. práce), nelze považovat zásoby paliva, se kterými pracovník nakládá při výkonu své pracovní činnosti topiče.

(Rozsudek městského soudu v Praze z 12. 6. 1985, [13 Co 272/85](#))

Obvodní soud pro Prahu 1 zamítl žalobu s návrhem, aby žalovaný byl uznán povinným zaplatit žalujícímu podniku bytového hospodářství náhradu za schodek v palivu, určeném pro vytápění domu čp. 2061 v P. S., ve výši 13 561,80 Kčs s 3 úroky od 1. 9. 1983 do zaplacení, a žalovanému nepřiznal náhradu nákladů řízení s odůvodněním, že mu tyto náklady nevznikly. Došel k závěru, že nelze vycházet ze znaleckého posudku podaného v jiném řízení, v němž žalobce vymáhal nedoplatky z vyúčtování dodávky tepla na užívatelích bytů; kromě toho poukazoval na to, že palivo přijímaly i jiné osoby, které neuzavřely dohody o hmotné odpovědnosti, a nebyla také řádně provedena inventarizace paliva.

Proti tomuto rozsudku podal žalující podnik odvolání. Vytýkal soudu prvního stupně nesprávná skutková zjištění a v důsledku toho i nesprávné posouzení věci po stránce právní. Poukazoval na to,

že při nástupu žalovaného do pracovního poměru ve funkci topiče byla provedena inventura, kterou bylo zjištěno, že v kotelně je 369 q koksu a toto množství žalovaný převzal a potvrdil. Množství paliva bylo zjištěno odhadem, a to porovnáním skutečného množství paliva s účetní evidencí, kubickým obsahem uhelny a měrné váhy koksu s přihlédnutím k dlouholetým zkušenostem pracovníka provádějícího inventuru. K provedené inventuře žalovaný neměl připomínky a pokud došlo k tomu, že palivo sám od dodavatelů nepřebíral, ale převzali je za něho uživatelé bytů, bylo jeho povinností palivo překontrolovat a uvést do výkazu topiče všechny dodací listy, tedy i ty, které sám neodepisoval, odevzdával přímo v provozovně OPBH, a proto mu muselo být známo, jaké množství paliva bylo dodáno. Množství dodaného paliva nikdy nereklamoval a nemůže obstát ani jeho námitka, že spotřebu ovlivňovaly i opotřebení a celkový stav kotelny, protože k tomu přihlížel znalec při výpočtu spotřeby paliva. K rozhodnému období obsluhy kotlů prováděl žalovaný sám a další dva topiči mu jen za jeho přítomnosti pomáhali. Navrhl proto, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobě vyhověl.

Městský soud v Praze svým rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně s tím, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 176 odst. 1 zák. práce odpovídá za vzniklý schodek pracovník, jenž na základě dohody o hmotné odpovědnosti převzal odpovědnost za svěřené zásoby materiálu nebo jiné hodnoty, které je povinen vyúčtovat. V dohodách může být ujednáno, že na pracovištích s více pracovníky, kteří uzavřeli dohodu o hmotné odpovědnosti, odpovídají s nimi za schodek společně. Dohoda o hmotné odpovědnosti musí být písemná, jinak je neplatná.

Předpokladem této odpovědnosti pracovníka je zjištění, že pracovník převzal na základě písemné dohody o hmotné odpovědnosti odpovědnost za převzaté zboží a zásoby se závazkem vést je v bilanční rovnováze a na požádání organizace tento stav zásob materiálu vyúčtovat.

Zásoby paliva však nemohou být předmětem vyúčtování již proto, že palivo je při pracovní činnosti topiče zcela spotřebováno a není určeno k vyúčtování. Charakteristickými znaky svěřených hodnot, které je pracovník povinen vyúčtovat, je jejich určení pro oběh nebo obrat a osobní dispozice odpovědného pracovníka s nimi po celou dobu, po kterou mu byly svěřeny. 1) Předmětem dohody o hmotné odpovědnosti mohou tedy být jen hodnoty vykazující uvedené znaky. Proto za hodnoty, které je pracovník povinen vyúčtovat a za něž převzal odpovědnost na základě písemně uzavřené dohody o hmotné odpovědnosti, nelze považovat zásoby paliva, které pracovník používá k výkonu své pracovní činnosti topiče 2) , neboť nejde o hodnoty určené pro oběh nebo obrat, které by bylo možné vyúčtovat. Dohodu o hmotné odpovědnosti, jejímž předmětem jsou zásoby paliva, nelze proto považovat za platnou a odpovědnost topiče za svěřené zásoby paliva lze posuzovat jen podle ustanovení § 172 zák. práce.

Podle uvedeného ustanovení § 172 odst. 1 zák. práce pracovník odpovídá organizaci za škodu, kterou jí způsobil zaviněným porušením povinnosti při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Organizace je ovšem podle ustanovení § 172 odst. 3 zák. práce povinna prokázat pracovníkovo zavinění. V daném případě však nebyla prokázána existence škody ani zaviněné porušení povinností žalovaného při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Chybí totiž základní předpoklady, které se týkají evidence převzatých zásob paliva co do jeho množství, jež bylo určeno jen odhadem pracovníka žalující organizace.

Podle ustanovení § 20 odst. 1 vyhlášky č. 155/1971 Sb., o inventarizacích hospodářských prostředků, se může skutečné množství volně uloženého hromadného materiálu (uhlí, dřeva, písku, kamene apod.) a tekutých látek a v nádržích zjišťovat technickým propočtem. Jestliže nelze použít ani

technického propočtu, zjišťuje se množství těchto zásob dokladovou inventurou. Způsob zjišťování skutečného stavu uvedených zásob musí být poznamenán v inventurních soupisech, popřípadě v inventarizačních zápisech.

Tímto způsobem se však při inventarizaci zásob v projednávané věci nepostupovalo. Ze závěrů znalce o technicky zdůvodněné spotřebě paliva, uvedených ve znaleckém posudku podaném ve sporu o výši úhrady za dodávku tepla, nebylo možné vycházet v tomto řízení, protože uvedený znalecký posudek je prováděn na základě hypotetických zjištění a nebyl určen k přezkoumávání svěřených zásob paliva. Z tvrzeného úbytku paliva nelze vinit bez dalšího jen žalovaného, zejména když byli v kotelně zaměstnáni ještě další dva topiči a navíc dodávky paliva s vědomím i souhlasem žalující organizace byly přejímány uživateli bytů v domě, v němž jako topič pracoval žalovaný.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud proto potvrdil rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný.

Žalovanému nevznikly v odvolacím řízení náklady, jejichž náhrada by mu náležela podle ustanovení § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř.; proto bylo vysloveno, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

1) Srov. č. 40/1964 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR.

2) Nejde tu tedy např. o pracovníka skladu s palivem a o jeho povinnost vyúčtovat hodnoty podle dohody o hmotné odpovědnosti.